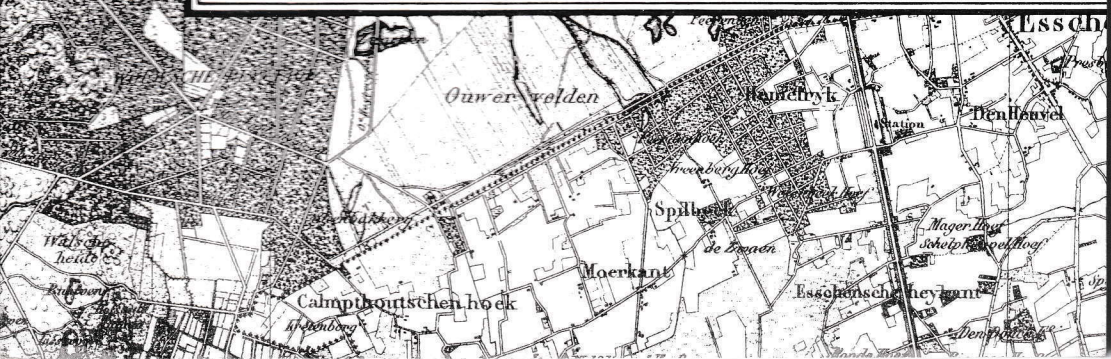

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

4-'94

Kapellen in de parochie Wouw.

Het blad van het bisdom Breda heeft ons in het verleden meer dan eens stof geleverd voor een kort artikel. Ook dit keer hebben wij weer een artikel geput uit dit blad. het gaat om een verhaaltje over kapellen in de parochie Wouw voor 1648. Over dit onderwerp hebben we meer dan eens iets gepubliceerd, maar het leek ons aardig om eens iemand uit het begin van deze eeuw aan het woord te laten. Voor de leesbaarheid hebben we hier en daar wel de tekst aangepast. Onderstaande stukje is afkomstig uit het blad van 2 oktober 1930.

Vóór het tijdstip van de vrede van Munster in 1648 trof men in alle dorpen van ons land, zoals dat nu (in 1930) nog in België het geval is, vele kleine kapellen aan, gelegen in de verschillende buurtschappen van de parochie. De overheersing van het protestantisme zorgde er niet alleen voor dat de kerken gesloten en leeggeroofd werden. De kapellen ondergingen hetzelfde lot. Langzamerhand vervielen zij en werden afgebroken, niet zonder hartzeer van de katholieke bewoners in de directe omgeving van zo'n kapel. Sommige van deze kapelletjes waren in bezit van enige inkomsten of goederen; andere werden onderhouden door de bewoners in de buurt of uit de gestorte offeranden. Dikwijls was het begin van zo een kapel een beeld in een kastje of onder een overdekking aan een huis of boom, beuk, linde of eik. De parochie Wouw had voor 1648 in haar verschillende buurten ook zulke kapellen, waarin een enkele maal de H.Mis werd opgedragen.

Rond 1750 wist men nog de plaats aan te wijzen van de hieronder genoemde kapellen. Dat werd in 1750 door een van de Eerwaarde Heren van de parochie opgetekend. Aan welke patroon zij toegewijd waren, wordt (jammergenoeg) niet vermeld.

Gehuchten

De eerste kapel was gelegen in de straat "de Oostelaar" op de plaats "den Hil" genaamd. Een lindeboom overschaduwde het geheiligde gebouwtje, waarin dikwijls de H. Mis werd opgedragen.

De tweede kapel lag in het gehucht Westelaar aan de Kruisstraat. Hier werd ook soms de H. Mis gelezen, tussen deze eerste en tweede kapel in, bijna half weg zag men bovendien nog een klein devotie-kapelletje gebouwd op een hoogte, omgeven door een linde en drie eiken.

De derde kapel was gelegen in het gehucht Haynck, nabij een lindeboom. Op enkele feestdagen werd aldaar de H. Mis opgedragen.

De vierde kapel trof men aan in Vinckenbroek. In het jaar 1664 stonden er de muren en wanden nog van recht. Zij was in oude trant gebouwd en geschikt om er de H. Mis in op te dragen.

De vijfde kapel vond men in Vroenhout. In 1770 was van deze kapel nog de bouwval te zien. Daar was toen een smidse in opgericht. Zij was groot genoeg om er de H. Mis te lezen. Lange tijd behield deze kapel enige inkomsten uit eigendommen en dat was zelfs in 1693 nog het geval. Op het laatst werden deze inkomsten aangeslagen door de ontvanger van de prins van Oranje. Vroenhout lag immers in 't land van Nassau.

De zesde kapel was gelegen in het gehucht Moerstraten. De Wouwse pastoor Verspreet, overleden op 7 juni 1725, schreef over de inwoners van Moerstraten, dat zij voor het merendeel niet rijk waren, maar wel gul en edelmoedig om de parochiële rechten te voldoen.

Moerstraten

In Sancta Maria III, blz.3-4 bespreekt pastoor Juten de stichting van de kapel te Moerstraten. In 1560 hadden de bewoners een verzoekschrift ingediend *"tot behoef van der timmeringhe van der capelle ende vierschare aldaar"*. Twee of drie jaar later was deze ter plaatse opgebouwd.

4

In de kapel werd soms de H. Mis gelezen. Deze kapel (of een gedeelte ervan) diende in 1770 nog als herberg en als vergaderplaats van de schepenen van Moerstraten. Moerstraten had al een afzonderlijk bestuur in 1440.

De zevende kapel lag in de buurt genaamd 'Saasfeldt'. In de kapel beschut door een eikeboom werd wel eens de H. Mis opgedragen.

Nog bestonden er twee devotie-kapelletjes die niet ver van het dorp gebouwd waren. Naar het zuiden op de tweesprong van de steenweg, waarvan een naar Bergen op Zoom en een naar Oostelaar leidt, lag het eerste kapelletje, recht tegenover de woning die in 1646 bewoond werd door Petrus Claassen. In 1770 werd het huis op de hoek eigendom van Mayken Willemse Sanders, zodat de plaats van dat kapelletje is ingenomen door de herberg de Zwaan (vanaf 1770).

De tweede kleine kapel was gelegen naar het noorden op de weg naar Roosendaal bij een lindeboom aan het begin van de Boterstraat, waarlangs vroeger de grote processie ging naar de kant van Vinkenbroek.

Tussen deze kapel en het dorp was een kruis opgericht van Witten(steen). In 1770 was er nog sprake van het Steenenkruisstraatje genaamd. Een soortgelijk kruis van blauwe steen was op het eind van de Vroenhoutschestraat opgericht. Ook hiervan waren 1770 nog enige overblijfselen te zien.

Thans is van die kapellen in Wouw waarschijnlijk geen spoor meer over. Het katholiek geloof en de vurige godsdienstzin zijn ongerept in Wouw bewaard gebleven. De drie parochiekerken getuigen, dat de inwoners van Wouw trouw het voorbeeld van hun voorvaders nakomen.

A. Fruytier.
Bernardijn, Bornhem.
(bewerking René Hermans)

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.

VAN HET MARQUISAAT VAN
Kerkhof slikken
Hildernisse en